

Den gode overgang mellem folkeskole og ungdomsuddannelse

Kompendie

Det samlede materiale til implementering af strategien
- et hæfte til inspiration -

DEN GODE OVERGANG

MELLEM FOLKESKOLE OG UNGDOMSUDDANNELSE

– VI BYGGER BRØ I UDDANNELSESSYSTEMET

Forord	3
Ordbog	5
<i>Tema 1:</i>	7
<i>Tema 2:</i>	8
<i>Tema 3:</i>	11
Handlingskatalog	13
<i>Tema 1:</i>	14
<i>Tema 2:</i>	28
<i>Tema 3:</i>	41
Hjælpeværktøjer	49
Værktøjer til download	50
<i>Tema 1:</i>	51
<i>Tema 2:</i>	52
<i>Tema 3 :</i>	53
Opsamling	55
<i>Release på strategien: her - en videogennemgang</i>	55
<i>Handle og implementeringsplan: her - en kort videogennemgang</i>	55
<i>Kompendium: her - en kort videogennemgang</i>	55
Litteraturliste	56

Forord

Dette online kompendium samler al materiale til implementeringen af strategien for den gode overgang mellem folkeskole og ungdomsuddannelse.

Kompendiet indeholder således :

- Et handlingskatalog, hjælpeværktøjer og andre materialer, der understøtter tema 1,2 og 3 i strategien.
- En ordbog, som forklarer og eksemplificerer nogle af de begreber, som er beskrevet i strategien med henblik på at sikre, at alle parter arbejder ud fra samme forståelse og rammesætning.

Kompendiet er udarbejdet til inspiration - så “pluk det”, I kan bruge til udarbejdelsen af den lokale handle - og implementeringsplan.

Kompendiet er lavet som en online version, så der er mulighed for at justere løbende, når der er behov for det. I kompendiet er der links til alle de værktøjer, der er udarbejdet til at understøtte strategien, og det er vores forhåbning, at de også kan inspirere til at der udvikles flere, som kan deles med kolleger og samarbejdsparter, så vi kvalificerer den gode overgang bedst muligt over de næste par år.

Materialerne er udarbejdet af Uddannelse & Læring og UU-Vejle og taler derfor også ind i og sammen med de øvrige kerneopgaver, vi arbejder med og sammen om i det daglige.

Kontaktperson i Uddannelse & Læring:

Charlotte Agerby Schultz, chasc@vejle.dk

Kontaktpersoner i UU-Vejle:

Anne Kristensen, ankrs@vejle.dk

Kjeld Petersen, kjepe@vejle.dk

Link til strategien: [Strategien for den gode overgang](#)

UDGIVET AF UDDANNELSE & LÆRING

ORDBOG

Til forklaring og understøttelse af strategien i praksis

ORDBOG / VERSION 1

- ord og begreber fra særligt kerneopgaver i UU-Vejle -

Ordbog

I det følgende har vi lavet en forklaring til flere af de begreber, som omtales i strategien. Det har vi gjort, så der skabes et grundlag for, at vi “taler samme sprog” og sikrer tydelighed. Til flere af forklaringerne er der links til hjemmesider og øvrigt, hvor der kan hentes yderligere information/inspiration. Ordbogen er bygget op efter afsnit, så det letter overskueligheden.

Indledningen i strategien:

Hvad betyder:
resiliens?

“ Resiliens er kapaciteten af enkeltpersoner, samfund, institutioner, virksomheder og systemer til at overleve, tilpasse og vokse uanset, hvilke former for kroniske stressfaktorer og aktuelle chok, de oplever”.

100 Resilient Cities, Vejle Kommunes resiliens strategi

Hvad vil det sige at;
udvikle resiliente borgere?

Resiliens er en evne, som kan læres i praksis og en kapacitet, som kan opbygges. Det handler om konstant at blive ved med at finde nye veje til at gøre udfordringer til nye muligheder, så vi øger vores livskvalitet og velstand i takt med, at vi løser problemerne.

Læs mere om, hvad resiliens betyder i en pædagogiske kontekst: [her](#)

Vejles resiliens strategi: [her](#)

Hvad vil det sige at;

fremme livslang læring, der er bæredygtig?

Uddannelse af høj kvalitet for alle bekræfter troen på, at uddannelse er en af de mest kraftfulde og gennemprøvede metoder for en bæredygtig udvikling.

FN's verdensmål nr. 4 sikre alle lige adgang til kvalitetsuddannelse og fremme alles muligheder for livslang læring.

Læs mere her: [Mål: 4 kvalitetsuddannelse](#)

Hvad er:

livs- og karrierekompetencer?

Karrierekompetencer hænger sammen med begrebet karrierelæring, hvor eleverne tilegner sig kompetencer til at kunne navigere i uddannelses- og arbejdslivet.

Læs mere her: [Livs- og karrierekompetencer](#)

Hvad betyder:

karrierelæring?

Karrierelæring handler om, at eleverne skal lære at træffe kvalificerede valg. Karrierelæring kan beskrives som en form for livslæring, hvor eleverne bliver bevidste om egne interesser og styrker og kan træffe valg ud fra bl.a. erfaringer, drømme og motivation. Eleverne skal altså ikke afkræves valg, men derimod undersøge, hvad de har lyst til i livet, således at de bliver i stand til at træffe valg på et kvalificeret og velreflekteret grundlag.

Hvad er de:

uddannelsespolitiske målsætninger?

Nationale målsætning

De lokale målsætninger - og tal for Vejle Kommune: [Statistik Vejle Kommune](#)

Tema 1:

Vejledning, brobygning og erhvervspraktik

Hvordan arbejdes med;

valgprocesser som identitetsrejse?

Når den unge tillægger vejledningsaktiviteterne en betydning for deres egen valg - og udviklingsproces, og finder dem værdifulde i forhold til mere kendskab til de forskellige uddannelsesmiljøer.

Hvad er;

erhvervspraktik?

Vejle Kommune indfører obligatorisk erhvervspraktik for alle elever i 8. klasse.

Erhvervspraktik er elevernes mulighed for at prøve et rigtigt arbejde. Det er en mulighed for at afprøve en idé eller drøm - eller prøve noget helt nyt - og få erhvervs erfaring. Måske opdager eleverne noget nyt om dem selv, en evne eller interesse.

At være i erhvervspraktik kan give eleverne inspiration til deres valg af uddannelse og være med til at afklare, hvilken vej de skal vælge efter skolen. Det kan også være et afbræk fra skolen, hvis nogle elever er skoletrætte.

Her kan man finde inspiration til praktikpladser: www.elevpraktik.dk

Læs mere på UU-Vejles hjemmeside: [Erhvervspraktik](#)

Hvad er;

brobygning og introduktionskurser?

Introduktionskurser er obligatorisk for alle elever i 8. klasse. Brobygning tilbydes i 9. klasse til elever som er vurderet foreløbigt ikke uddannelsesparat, samt elever som er uafklarede i forhold til valg af ungdomsuddannelse.

Ved både brobygning og introduktionskurser besøger eleven ungdomsuddannelser efter eget ønske og får indblik i uddannelsens rammer og tilbud.

Tema 2:

Uddannelsesparathed

*Hvad betyder positiv fremadrettet proces omkring:
uddannelsesparathedsvurdering?*

Vurderingen af uddannelsesparathed er fremrykket til begyndelsen af 8. klasse. Den kaldes for en foreløbig vurdering af uddannelsesparathed, og skal identificere de unge, som har behov for en særlig vejlednings- eller skolemæssig indsats for at nå at blive uddannelsesparate til slutningen af 9. klasse. Selvom UU i teorien har ansvaret for vurderingen af uddannelsesparathed, er en stor del af opgaven i praksis overgået til folkeskolen. Folkeskolen (lærerteam, klasselærer, pædagog m.v.) skal vurdere, om eleven er personligt, fagligt, socialt og praksisfagligt parat til at begynde på enten en erhvervsrettet eller gymnasial ungdomsuddannelse efter 9. klasse.

UU-vejledningen skal kun foretage sig noget aktivt i forhold til de elever, som er ikke-uddannelsesparate på et eller flere af de nævnte parametre.

Læs om udfordringer ved uddannelsesparathedsvurderingen her:

[Værd at vide](#)

*Hvad indeholder elevernes;
studievalgsportfolio?*

I studievalgsportfolioen skriver eleverne løbende om deres vejledningsforløb. Der er blandt andet plads til at skrive om aktiviteter som fx brobygning og praktik, egne mål og styrker samt overvejelser omkring uddannelsesvalget.

Arbejdet med studievalgsportfolioen skal hjælpe eleven til at se sammenhæng mellem skole, uddannelsesvalg og arbejdsmarked.

Studievalgsportfolioen skal vedhæftes, når eleverne tilmelder sig ungdomsuddannelse eller andet på: Optagelse.dk

Hvilke elementer indgår i:
uddannelsesparathedsvurderingen?

[Kriterier for uddannelsesparathedsvurderingen](#)

Hvordan skabes:
trygge og meningsfulde rammer for elevernes arbejde med at blive uddannelsesparat?

Når foreløbigt - ikke uddannelsesparate elever skal gøres parate til at tage en ungdomsuddannelse, kræver det, at der skabes et meget trygt rum. Det kan i den forbindelse være en fordel, at også de fysiske rammer understøtter, at der er tale om et andet fokus som noget meget meningsfuldt og identitetsskabende for den enkelte.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) præsenterer i denne rapport den afsluttende undersøgelse i en række af undersøgelser om uddannelsesparathedsvurderingen (UPV), som EVA har fulgt siden 2014

Læs mere her: [Uddannelsesparathed og indsatser for ikke-uddannelsesparate](#)

Hvilke muligheder er der;
ungdomsuddannelser i Vejle?

Den forberedende grunduddannelse / FGU er for unge under 25 år, der ikke har gennemført eller er i gang med en ungdomsuddannelse og som heller ikke er i beskæftigelse. Skolen tilbyder almene og praktiske fag og praktik, som forbereder eleverne til en erhvervs- eller gymnasial uddannelse.

Læs mere: [Forberedende grunduddannelse](#)

Syddansk Erhvervsskole tilbyder erhvervsuddannelser inden for 6 forskellige retninger; byggeri, gastronomi, motor, mennesker, IT, Robotteknologi. De har en afdeling i Vejle, Odense og Grindsted. Læs mere: [Syddansk Erhvervsskole Vejle](#)

Campus Vejle tilbyder 3 gymnasiale uddannelser:

HHX; Højere handelseksamen

HF; Højere forberedelseseksamen

EUX Business; En 4 årig uddannelse, der kombinerer gymnasiale fag med en erhvervsuddannelse inden for én af brancherne kontor, handel, detail (butik) og event.

Sportscollege med bl.a. E-sport

EUD; Erhvervsuddannelse, der kombinerer skole og praktikophold inden for kontor, handel, detail og event.

Læs mere: [Campus Vejle](#)

Social- og sundhedsskolen i Vejle er en erhvervsuddannelse, de tilbyder 3 uddannelsesretninger;

Den pædagogiske assistentuddannelse

Social- og sundhedsassistent

Social- og sundhedshjælper

Skolen har en afdeling i Vejle. Horsens og Fredericia.

Læs mere: [Social- og sundhedsskolen](#)

Vejle har 2 almene gymnasier, der begge tilbyder en STX eksamen. Rødkilde ligger ved fjorden, mens Rosborg ligger i den nye bydel; Ny Rosborg. Rosborg tilbyder desuden HF.

Rødkilde Gymnasium

Læs mere: [Rødkilde Gymnasium](#)

Rosborg Gymnasium og HF; [Rosborg Gymnasium og HF](#)

Vejle Tekniske Gymnasium / VTG tilbyder en gymnasial uddannelse med en naturvidenskabelig og teknologisk profil. VTG er en del af Syddansk Erhvervsskole.

Læs mere: [Vejle Teknisk Gymnasium](#)

Tema 3:

Samarbejde og undervisning, der bidrager til den gode overgang

Hvad er det :

21. århundredes kompetencer?

I Vejle arbejder vi med 6 kompetencebegreber:

1. Kreativitet
2. Kollaboration
3. Kritisk tænkning
4. Kommunikation
5. Digitalt medborgerskab
6. Teknologisk mestring

Læs en uddybning af dem: [her](#)

Kompetencer til downloads og ophæng: [her](#)

UDGIVET AF UDDANNELSE & LÆRING

HANDLINGSKATALOG

Inspirations til understøttelse af strategien i praksis

INSPIRATION TIL HANDLINGER / VERSION 1

- med afsæt fra vidensnotater og forskning -

Handlingskatalog

Indledning

Strategien for den gode overgang mellem folkeskole og ungdomsuddannelse følges op af et handlingskatalog til inspiration for grundskolernes arbejde med de individuelle handleplaner. - Årlige handleplaner, der understøtter at alle skoler arbejder mere struktureret og ud fra en fælles rammesætning med at skabe den gode overgang til ungdomsuddannelserne for alle elever.

Kataloget er opbygget efter strategiens 3 temaer og indeholder en række anbefalinger/målsætninger samt beskrivelse af forskelligartede tiltag, der kan tænkes ind i handlingsplanen. Mange af dem lægger op til et styrket samarbejde med særligt Ungdommens Uddannelsesvejledning, ungdomsuddannelserne og erhvervs- og kulturlivet.

Tiltagene i handlingskataloget er dels udviklet på baggrund af de fokuspå møder, der er afholdt med folkeskolerne, uddannelsesinstitutionerne og UU-Vejle og dels beskrevet med afsæt i forskning og andre evidensbaserede undersøgelser udført af bl.a. KL, EVA og CEFU.

Nogle af tiltagene i kataloget kan iværksættes umiddelbart og på egen skole, mens andre kræver en nytænkning af faglige kulturer, kompetenceudvikling for lærerne, nye netværksdannelser på tværs af uddannelserne, en styrket indsats i samarbejdsstrukturer og har som følge deraf en længere implementerings horisont.

Kataloget henvender sig primært til skoleledelse og medarbejdere i udskoling og Ungdommens Uddannelsesvejledning.

Det er strategiens styrke og hensigt, at den opfordrer til et styrket netværkssamarbejde, hvor alle uddannelsesinstitutioner i Vejle arbejder sammen om at skabe en god overgang for alle elever fra folkeskole ind i en ungdomsuddannelse.

“En succesfuld overgang handler ikke kun om, at den unge vælger rigtigt eller kommer godt i gang med en ungdomsuddannelse. Snarere skal valg af uddannelse ses som en læringsproces, der starter tidligt i grundskolen og fortsætter i ungdomsuddannelsen. Derfor er det væsentligt at have blik for, at det at skabe gode overgange er en fælles opgave, der begynder i grundskolen og fortsætter i ungdomsuddannelsen.”

Tema 1:

Vejledning, brobygning og erhvervspraktik

Anbefalinger / Mål til temaet

1. Lærere og vejledere skal have mere viden om, hvordan eleverne oplever deres uddannelsesvalg.
2. Lærer og vejleder bruger den enkelte elevs tanker om fremtiden, som et vigtigt perspektiv i den individuelle og kollektive vejledningen.
3. Skolehverdagen, fritids - og familielivet tænkes ind i de individuelle vejledningsforløb.
4. Etabler forskellige fora, hvor eleverne reflekterer sammen over vejledningsaktiviteterne, introduktionskurser, brobygning og erhvervspraktik.
5. Arbejd aktivt med karrierelæring i udskolingen, så der sker et perspektivskifte fra valg- til læringsfokus.
6. Alle aktører (ungdomsuddannelser, virksomheder m.fl.), der samarbejder om vejledningsaktiviteter med eleverne incl. forældre skal have viden om perspektivskiftet fra valgfokus til læringsfokus, fra afklaring og valg, til læring om sig selv, uddannelse, arbejde og beslutninger.
7. Der udpeges en karrierelæringskoordinator på hver skole, der koordinerer samarbejdet mellem skole, UU, ungdomsuddannelserne og øvrige relevante aktører.
8. Kontakten mellem uddannelsesvejleder og forældre styrkes.
9. Sæt fokus på de forskellige roller vejleder, lærere og forældre spiller for overgangsprocessen mellem folkeskole og ungdomsuddannelse.
10. Styrk opfølgningen på vejledningsaktiviteter bl.a. introduktionskurser samt brobygnings- og erhvervspraktikforløb.

Anbefalingerne / målene er udfoldet med tegn og tiltag for henholdsvis ledelse, det pædagogiske personale og UU i nedenstående ske

Nr. 1	
Anbefalinger / mål	Lærere og vejledere skal have mere viden om, hvordan eleverne oplever deres uddannelsesvalg
Tegn	<p>Eleverne oplever en styrket interesse for, hvilke refleksioner, de gør sig i processen frem mod valg af uddannelse.</p> <p>Vejlednings-aktiviteter er kvalificeret planlagt, så de skaber relevans for klassen samlet og individuelt.</p>
Ledelse	<p>Udbyg samarbejdet mellem skole og UU.</p> <p>Aftal, hvem der har hvilke roller og ansvarsområder.</p> <p>Rollefordelingen indskrives i handleplanen og der følges op på elevernes feedback.</p>
Tiltag Pæd. personale	<p>Afsæt tid i lærerteamet til at snakke med eleverne om refleksioner omkring uddannelses valget.</p> <p>Både på klassen samlet og individuelt.</p> <p>Drøft tilbagemeldingerne på teammøde og etabler evt. tiltag.</p>
Tiltag UU	<p>Samarbejd med lærerteamet om, hvordan der bedst muligt snakkes med eleverne, kollektivt og individuelt om læringsaktiviteter, der kvalificerer dem til at kunne træffe valg af uddannelse.</p> <p>Lad eleverne sammen reflektere over deres perspektiver på og tanker om fremtiden, så de oplever, at vejledningsforløbene ikke blot har fokus på forskellige ungdomsuddannelser, men også tager afsæt i deres tanker om fremtiden.</p> <p>En fremtidshorisont, der indgår i processen frem mod deres uddannelsesvalg.</p>

Det obligatoriske emne "Uddannelse og job"

Vejledningsforløbet og mange af vejledningsaktiviteterne udfolder sig inden for rammerne af det obligatoriske emne "Uddannelse og job".

Formål for Uddannelse og job

Eleverne skal i emnet uddannelse og job opnå kompetencer til at træffe karrierevalg på baggrund af egne ønsker og forudsætninger, forståelse for betydningen af livslang læring samt alsidig viden om uddannelses- og erhvervsmuligheder.

Stk. 2. Eleverne skal opnå viden og færdigheder, der kan forberede dem på uddannelses- og erhvervsvalg og forstå valget som en proces, der både inddrager den enkeltes ønsker og forudsætninger og de uddannelses- og erhvervsmæssige muligheder. Ved at inddrage det omgivende samfund skal eleverne få kendskab til levevilkår og livsformer samt indsigt i forhold og vilkår, der er knyttet til uddannelse, erhverv og arbejdsmarked i en global verden.

Stk. 3. Emnet uddannelse og job skal udfordre eleverne på deres uddannelsesvalg og styrke deres uddannelsesparathed. Eleverne skal opnå et generelt samfunds kendskab og forståelse for arbejdsmarkedet. Endvidere skal eleverne opnå viden om ungdomsuddannelserne, og hvilke job og karrieremuligheder forskellige uddannelsesforløb kan føre til.

Nr. 2	
Anbefalinger / mål	Lærer og vejleder bruger den enkelte elevs tanker om fremtiden, som et vigtigt perspektiv i den individuelle og kollektive vejledningen.
Tegn	<p>Elevernes refleksioner over og perspektiver på fremtiden indgår i planlægningen af de vejledningsaktiviteter.</p> <p>Det bidrager til, at eleverne opfatter aktiviteterne som relevante i forhold til at kunne træffe et kvalificeret valg.</p>
Ledelse	
Tiltag Pæd. personale	<p>Samarbejd med lærerteamet om, hvordan der bedst muligt snakkes med eleverne, kollektivt og individuelt om læringsaktiviteter, der kvalificerer dem til at kunne træffe valg af uddannelse.</p> <p>Lad eleverne sammen reflektere over deres perspektiver på og tanker om fremtiden, så de oplever, at vejledningsforløbene ikke blot har fokus på forskellige ungdomsuddannelser, men også tager afsæt i deres tanker om fremtiden. En fremtidshorisont, der indgår i processen frem mod deres uddannelsesvalg.</p>
Tiltag UU	<p>Samarbejd med UU-vejlederen om, hvordan der bedst muligt snakkes med eleverne, kollektivt og individuelt om læringsaktiviteter, der kvalificerer dem til at kunne træffe valg af uddannelse.</p> <p>Lad eleverne sammen reflektere over deres perspektiver på og tanker om fremtiden, så de oplever, at vejledningsforløbene ikke blot har fokus på forskellige ungdomsuddannelser, men også tager afsæt i deres tanker om fremtiden. En fremtidshorisont, der indgår i processen frem mod deres uddannelsesvalg.</p>

Nr. 3	
Anbefalinger / mål	Skolehverdagen, fritids - og familielivet tænkes ind i de individuelle vejledningsforløb.
Tegn	Eleverne oplever at vejledningsforløbene har sammenhæng med deres fritids-og familieliv.
Ledelse	
Tiltag Pæd. personale	<p>Lav narrative fortællinger, hvor eleverne fortæller om deres skolehverdag, fritids- og familieliv og fremtidsdrømme.</p> <p>Afsæt tid til at arbejde med elevernes drømme og tanker om fremtiden på tværs af fagene.</p> <p>Sæt fokus på fritidsinteresser og fritidsjob i den kollektive og individuelle vejledning og giv eleverne opgaver, hvor de skal reflektere over, hvordan familie, skole og fritid spiller ind i deres overvejelser om uddannelse..</p>
Tiltag UU	<p>Sæt i vejledningen mere fokus på, hvilken betydning de forskellige hverdagsaktiviteter og fremtidsdrømme har for de unges valg af uddannelse.</p> <p>Skab i vejledningen en helhedsorienteret tilgang til eleven fx. ved at afsøge elevernes interesser og perspektiver på uddannelse og job.</p> <p>Sæt fokus på fritidsinteresser og fritidsjob i den kollektive og individuelle vejledning. Giv elever opgaver, hvor de skal reflektere over, hvordan familie, skole og fritid spiller ind i deres overvejelser om uddannelse.</p> <p>Sæt fokus på, at vejledningsaktiviteter tager afsæt i den enkelte elevs behov og overvejelser omkring uddannelse og job, så der kan skabes et grundlag for om den enkelte elev skal have individuel eller kollektiv vejledning.</p>

Nr. 4	
Anbefalinger / mål	<p>Etabler forskellige fora, hvor eleverne reflekterer sammen over vejledningsaktiviteterne. introduktionskurser, brobygning og erhvervspraktik.</p> <p>Skab rum for arbejdet med karrierelæringsbegrebet, så der sker et perspektivskifte fra valg- til læringsproces.</p>
Tegn	<p>Eleverne bruger naturligt hinanden i drøftelserne omkring evaluering af og feedback på vejledningsaktiviteter.</p> <p>Eleverne er fortrolige med at arbejde med karrierelæring som refleksion over:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Viden om og erfaring med uddannelse, fag og job. - Erfaringer med egne handlinger og beslutninger - Viden om og erfaringer med sig selv.
Ledelse	<p>Skab mulighed for, at der på tværs af skolerne er mulighed for, at elever der skal videre på samme ungdomsuddannelse kan mødes og besøge uddannelserne sammen.</p>
Tiltag Pæd. personale	<p>Skab mulighed for at de elever, der skal videre i samme ungdomsuddannelse, arbejder sammen, får øje på hinanden, danner netværk og evt. efter aftale sammen besøger deres kommende ungdomsuddannelse inden sommerferien.</p> <p>Brug karrierelærings tilgangen alle steder, hvor det er relevant i undervisningen.</p>
Tiltag UU	<p>Lad eleverne reflektere sammen omkring vejledningsaktiviteterne og lær dem at bruge hinanden, så utrygheden i overgangsprocessen minimeres for den enkelte elev.</p> <p>Etabler fora både på tværs af folkeskole og ungdomsudd., så eleverne "tvinges" til at gøre noget aktivt sammen.</p>

Nr. 5	
Anbefalinger / mål	Arbejd aktivt med karrierelæring i udskolingen, så der sker et perspektivskifte fra valg- til læringsfokus.
Tegn	Eleverne har viden om at arbejdet med karrierelæring har betydning for en kvalificering af deres valg.
Ledelse	<p>Skab mulighed for at faget uddannelse og job integreres som en obligatorisk del af de eksisterende fag.</p> <p>Tildel en medarbejder en faglig funktion, der understøtter det øvrige pædagogiske personale i arbejdet med karrierelæring, samarbejdet med ungdomsudd., sammenhængen mellem åben skole, brobygning og øvrige forberedende tiltag.</p> <p>Skab mulighed for at udskolingsteam sammen med UU laver en handleplan for, hvordan der arbejdes med karrierelæring fra 7.kl.</p>
Tiltag Pæd. personale	<p>Skab mulighed for, at elevplanen i højere grad bliver elevens og forældrenes redskab til refleksion over elevens faglige progression og trivsel, sociale og personlige udvikling samt karrierelæring.</p> <p>Lad uddannelsesparathedsvurderingen og studievalgspotfolioen indgå i direkte sammenhæng med elevplanen.</p> <p>Forældrene støttes i arbejdet med elevplanen og karrierelæring i hjemmet.</p>
Tiltag UU	<p>Skab mulighed for, at elevplanen i højere grad bliver elevens og forældrenes redskab til refleksion over elevens faglige progression og trivsel, sociale og personlige udvikling samt karrierelæring.</p> <p>Lad uddannelsesparathedsvurderingen og studievalgspotfolioen indgå i direkte sammenhæng med elevplanen.</p> <p>Forældrene støttes i arbejdet med elevplanen og karrierelæring i hjemmet.</p>

Nr. 6	
Anbefalinger / mål	Alle aktører der samarbejder om vejledningsaktiviteter med eleverne incl. forældre skal have viden om perspektiveres fra valgfokus til læringsfokus. Fra afklaring og valg til læring om sig selv, uddannelse, arbejde og beslutninger.
Tegn	Alle aktører har viden om, at de har en værdiskabende rolle i at vejlede og hjælpe i den proces, der får eleven til at kunne træffe et kvalificeret valg.
Ledelse	Skab mulighed for kompetence- udvikling af medarbejdere, hvor de lærer om sammenhængen mellem karriere læringsteori og en praksis, der kan understøtte vejledningen som en læringsproces.
Tiltag Pæd. personale	Deltag i kompetence- udvikling omkring karriere læringstilgang i undervisning og vejledning.
Tiltag UU	Lav kurser for lærerne, hvor de lærer om sammenhængen mellem karriere læringsteori og en praksis, der kan understøtte vejledningen som en læringsproces.

Karrierelæring

Begrebet karrierelæring er knyttet til det vejledningsfaglige område.

Inden for karrierelæring forstås karriere som et bredt begreb, der ikke udelukkende fokuserer på uddannelse og job. Her medtænkes alle de kontekster og livssammenhænge, der skaber rammerne for uddannelse og job. At have karrierekompetence vil altså sige, at man kan håndtere en kompleks hverdag, hvor job og uddannelse indgår.

Gennem karrierelæring får eleverne viden om mulige uddannelser og job, og lærer, gennem en systematisk refleksion, at sætte denne viden i relation til egne styrker, interesser, værdier og livssituation.

Karrierelæring sætter eleverne i stand til at træffe velovervejede og velbegrundede uddannelsesvalg og håndtere den usikkerhed, der er forbundet med et valg. Ad den vej dannes der grundlag for en god overgang mellem folkeskole og ungdomsuddannelse.

En karrierelæring tilgang anbefales i forbindelse med emnet "uddannelse og job" og øvrige vejledningsaktiviteter.

I andre dele af den tværfaglige undervisning kan karrierelærings tilgangen anbefales.

Nr. 7	
Anbefalinger / mål	Der udpeges en karrierelæringskoordinator på hver skole, der koordinerer samarbejdet mellem skole, UU, ungdomsuddannelserne og øvrige relevante aktører.
Tegn	Koordinatoren har via den årlige handlingsplan etableret forskellige aktiviteter, der understøtter strategiens temaer.
Ledelse	Udpeg en medarbejder til karrierelæringskoordinator med en tydelig funktionsbeskrivelse, som evt. laves i et samarbejde med UU. Karrierelæringskoordinatoren indgår i et kommunalt netværk med andre koordinatore, hvor UU også deltager sammen med repræsentanter fra lokale arbejdspladser og uddannelser.
Tiltag Pæd. personale	
Tiltag UU	

Samarbejdet mellem UU-vejledere og lærere

Det er UU-vejlederne, der har hovedansvaret for og hovedopgaven med elevernes overgang til ungdomsuddannelse.

Arbejdet er baseret på lærernes faglige og pædagogiske indsatser, og lærerne er naturlige og nødvendige samarbejdspartnere, som kan understøtte og bidrage til løsningen af opgaven. UU-vejledere kan ud fra deres faglighed bidrage til at lærerne får mulighed for at bruge karrierelæring tilgangen som en ny og produktiv måde til at sammentænke faglighed, uddannelses- og jobperspektiv på en måde, som motiverer eleverne til at deltage i aktiviteter, som allerede finder sted, og som giver et bedre udbytte for dem. At arbejde karriere læringsorienteret giver også nye muligheder for at forbinde undervisningen i overbygningen til et job- og uddannelsesperspektiv. Et samarbejde om elevernes karrierelæring i udskolingen kan således blive et samarbejde mellem to professioner med hver sin position, der samarbejder om at hjælpe eleverne til at træffe meningsfulde og kompetente valg i forhold til videre uddannelse og job.

Fra: Udsyn i skolen, KL og Danmark Lærereforening, Dafolo 2016

Nr. 8	
Anbefalinger / mål	Kontakten mellem uddannelsesvejleder og forældre styrkes.
Tegn	Vejlederne og forældre er i dialog skriftligt og mundtligt mindst én gang årligt.
Ledelse	
Tiltag Pæd. personale	
Tiltag UU	<p>Inviter forældre, sammen med deres børn, til "åbent hus" dage og andre informationsaktiviteter omkring vejledning om ungdomsuddannelserne.</p> <p>Informér forældre skriftligt via nyhedsbreve om forskellige vejlednings relaterede forløb og emner.</p> <p>Inviterer forældre fysisk med eller involver dem på anden vis i emner omkring faget "uddannelse og job".</p> <p>Skab forskellige fora, hvor vejleder og forældre sammen og hver for sig drøfter og spørger interesseret ind til uddannelsesvalget.</p> <p>Skab kontakten til forældre gennem forældremøder og/eller skole-hjem samtaler.</p>

Nr. 9	
Anbefalinger / mål	Sæt fokus på de forskellige roller vejleder, lærere og forældre spiller for overgangs- processen mellem folkeskole og ungdomsuddannelsen.
Tegn	Vejleder, lærer og forældre ved at elevernes valg af ungdomsuddannelse ikke er en lineær proces, men en bred vifte af sociale- og identitets- processer, der tilsammen spiller en rolle for overgangen.
Ledelse	
Tiltag Pæd. personale	<p>Hav kendskab til de forskellige ungdomsuddannelser og vær opmærksom på at tale og ligeværdigt om uddannelserne.</p> <p>Skab rum for, at der bliver talt om elevernes valgproces både i og uden for skolen på forskellig vis, da elevernes sociale liv med kammeraterne og forældrenes kendskab til og mening om uddannelsernes indhold og status influerer kraftigt på elevernes valg- og overgangsproces.</p>
Tiltag UU	<p>Planlæg og koordinér den vejledning, der er relevant for den enkelte elev.</p> <p>Integrerer elementer fra faget "uddannelse og job" med øvrige vejledningsaktiviteter, herunder brobygning og erhvervspraktik.</p> <p>Skab rum for dialoger med og blandt forældre og elever. Elevernes sociale liv med kammeraterne og forældrenes kendskab til og mening om uddannelsernes indhold og status influerer kraftigt på elevernes valg- og overgangsproces.</p>

Nr. 10	
Anbefalinger / mål	Styrk forberedelsen og opfølgningen på vejledningsaktiviteter bl.a. introduktionskurser samt brobygnings- og erhvervspraktikforløb.
Tegn	
Ledelse	Skab rum for, at alle brobygningsaktiviteter bliver rammesat med forberedelsesfase og en opfølgningsfase samt en forventningsafstemning med samarbejdspartnere.
Tiltag Pæd. personale	<p>Tal med eleverne om hvilke brobygnings-, erhvervspraktikforløb og introduktionskurser, der er relevante for dem.</p> <p>Gør det tydeligt i forberedelsesfasen, hvad formålet og forventningerne er for alle involverede.</p> <p>Lad eleverne møde elever fra en ungdomsuddannelse eller en medarbejder fra en virksomhed, så de kan stille spørgsmål og sparre med dem.</p> <p>Evaluer aktiviteterne gennem reflekterende spørgsmål, så aktiviteterne forbindes til valgproces og det samlede vejledningsforløb.</p>
Tiltag UU	<p>Tal med eleverne om hvilke brobygnings-, erhvervspraktikforløb og introduktionskurser, der er relevante for dem.</p> <p>Gør det tydeligt i forberedelsesfasen, hvad formålet og forventningerne er for alle involverede.</p> <p>Lad eleverne møde elever fra en ungdomsuddannelse eller en medarbejder fra en virksomhed, så de kan stille spørgsmål og sparre med dem.</p> <p>Evaluer aktiviteterne gennem reflekterende spørgsmål, så aktiviteterne forbindes til valgproces og det samlede vejledningsforløb.</p>

Råd til vejledere og lærere:

Vær i dialog med eleverne om, hvad de kan bruge erhvervspraktik, brobygning og andre vejledningsaktiviteter til.

Eleverne skal kende til formålet med de enkelte vejledningsaktiviteter, som fx brobygning og erhvervspraktik, så de kan se, hvad de får ud af dem, og hvorfor de bør gøre brug af dem. Som vejleder og lærer er det meget vigtigt at være meget omhyggelig med at sætte ord på, hvorfor eleverne skal deltage i den pågældende vejledningsaktivitet, og hvad de konkret får ud af det. Husk også at samle op sammen med dem bagefter, og hjælp dem med at reflektere over, hvad de fik ud af deres forløb.

Fra: EVA følger unges vej mod ungdomsuddannelse, Rapport nr. 3, 2018

Samarbejdet mellem UU-vejledere og lærere

Det er UU-vejlederne, der har hovedansvaret for og hovedopgaven med elevernes overgang til ungdomsuddannelse.

Arbejdet er baseret på lærernes faglige og pædagogiske indsatser, og lærerne er naturlige og nødvendige samarbejdspartnere, som kan understøtte og bidrage til løsningen af opgaven.

UU-vejledere kan ud fra deres faglighed bidrage til at lærerne får mulighed for at bruge karrierelærings tilgangen som en ny og produktiv måde til at sammentænke faglighed, uddannelses- og jobperspektiv på en måde, som motiverer eleverne til at deltage i aktiviteter, som allerede finder sted, og som giver et bedre udbytte for dem.

At arbejde karrierelærings orienteret giver også nye muligheder for at forbinde undervisningen i udskolingen til et job- og uddannelsesperspektiv.

Et samarbejde om elevernes karrierelæring i udskolingen kan således blive et samarbejde mellem to professioner med hver sin position, der samarbejder om at hjælpe eleverne til at træffe meningsfulde og kompetente valg i forhold til videre uddannelse og job.

Fra: Udsyn i skolen, KL og Danmarks Lærereforening, Dafolo 2016

Tema 2:

Uddannelsesparathed

Anbefalinger/Mål til temaet

1. Alle aktører, der samarbejder om vejledningsaktiviteter med eleverne incl. forældrene, skal have viden om perspektivskiftet fra valgfokus til læringsfokus omkring uddannelsesvalget.
2. Udbyg samarbejdet mellem skole og Ungdommens Uddannelsesvejledning.
3. Udbyg kontakten mellem forældre og uddannelsesvejleder.
4. Styrk forberedelsen af og opfølgningen på alle vejledningsaktiviteter bl.a. introduktionskurser samt brobygnings- og erhvervspraktikforløb.
5. Sæt fokus på de forskellige roller vejleder, lærere og forældre spiller for overgangsprocessen mellem folkeskole og ungdomsuddannelse.
6. Inddrag elevernes oplevelse af uddannelsesvalget i planlægningen af vejledningsaktiviteterne, både vejledere og lærere.
7. Styrk dialogen med eleverne og deres forældre om uddannelsesparathedsvurderingen, både vejledere og lærere.

Anbefalingerne/målene er udfoldet med tegn og tiltag for henholdsvis ledelse, det pædagogiske personale og UU i nedenstående skema.

Uddannelsesparathed - UPV

Eleverne i folkeskolen skal have en vurdering af om de har de nødvendige faglige, sociale, personlig og praksisfaglige forudsætninger for at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse.

Vurderingsprocessen indledes i 8. klasse og omfatter på dette klassetrin alle elever.

Vurderingen gentages i 9. og 10. klasse for de elever, der er i 8. klasse blev vurderet ikke-foreløbigt uddannelsesparate.

Alle elever skal vurderes mindst én gang med mindre eleven har fået et tilbud efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (STU).

UPVén i 8.klasse foretages i forhold til følgende 3 grupper af ungdomsuddannelse:

- 3-årige gymnasiale uddannelse
- 2-årige HF
- Erhvervsuddannelserne

Har eleven i 9. eller 10. klasse ønske om både gymnasiale uddannelser og erhvervsudd., foretages vurderingen til alle uddannelsesønsker. Den tidlige vurdering i 8. klasse skal give skolen og vejledningen bedre forudsætninger for at hjælpe de elever, der ikke er foreløbigt uddannelsesparate: Disse elever skal have en særlig skole- og vejledningsindsats, der skal støtte dem i at blive parate til at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse.

Er eleven i 8. klasse vurderet uddannelsesparat, skal oplysninger om elevens faglige, sociale, personlige og praksisfaglige forudsætninger opdateres 2 gange årligt.

Elever der er vurderet ikke-foreløbigt uddannelsesparate vurderes 2 gange årligt.

Udbyg samarbejdet mellem skole og vejledning

Det anbefales, at den kommunale ungeindsats (Vejles Ungevejledning) og skolen styrker samarbejdet og koordinationen mellem vejleder og lærer. Det betyder, at lærerne kan spille en mere central rolle i elevernes valgproces. Lærerne kender eleverne og deres faglige forudsætninger og interesser, mens vejlederne omvendt har et indgående kendskab til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet samt forskellige metoder til at arbejde med elevernes uddannelsesvalg.

Målet er, at vejledningsaktiviteterne ikke er et isoleret element, men indgår som en del af elevernes øvrige læreproces. Det kræver mulighed for, at lærere og vejledere løbende koordinerer deres arbejde, men også at der udvikles metoder og vejledningsforløb, der er baseret på et samarbejde mellem lærere og vejledere.

***Fra:** Fem opmærksomhedspunkter til skoler og den kommunale ungeindsats, Uddannelsesvalg i 9. klasse, EVA følger unges vej mod ungdomsuddannelse, Rapport nr. 7, 2019*

Nr. 1	
Anbefalinger / mål	Alle aktører, der samarbejder om vejledningsaktiviteter med eleverne incl. forældrene, skal have viden om perspektivskiftet fra valgfokus til læringsfokus omkring uddannelsesvalg.
Tegn	Der arbejdes med en karriere læringstilgang alle steder, hvor det er relevant.
Ledelse	<p>Lad uddannelsesparathedsvurderingen og studievalgsportfolioen indgå i direkte sammenhæng med elevplanen.</p> <p>Skab mulighed for at lærerne og UU planlægger det obligatoriske emnet "Uddannelse og Job" sammen og indtænkes i den fagfaglige uv.</p> <p>Tildel en medarbejder en faglig funktion, som understøtter faglærerne og det øvrige pæd. personale i arbejdet med karrierelæring.</p> <p>Skab en formaliseret struktur på, hvordan forældre vejledes i at arbejde med elevplan og karrierelæring i hjemmet.</p>
Tiltag Pæd. personale	<p>Skab mulighed for at elevplanen i højere grad gøres til elevens og forældrenes redskab til refleksion over elevens faglige progression, trivsel. Deres sociale og personlige udvikling samt karrierelæring. Vejled forældrene heri.</p> <p>Lad uddannelsesparathedsvurderingen og studievalgsportfolioen indgå i direkte sammenhæng med elevplanen.</p> <p>Integrer emnet "uddannelse - og job" som et delelement i den fagfaglige undervisning.</p> <p>Tal med eleverne om de sammen- hænge, der er mellem forskellige vejledningsaktiviteter og udd. valg.</p> <p>Tal med eleverne om, hvordan Åben-skole forløb og samarbejder med uddannelserne understøtter deres valg.</p>
Tiltag UU	<p>Lad uddannelsesparathedsvurderingen og studievalgsportfolioen indgå i direkte sammenhæng med elevplanen.</p> <p>Integrer emnet "uddannelse - og job" som et delelement i den fagfaglige undervisning.</p> <p>Tal med eleverne om de sammen- hænge, der er mellem forskellige vejledningsaktiviteter og udd. valg.</p> <p>Tal med eleverne om, hvordan Åben-skole forløb og samarbejder med uddannelserne understøtter deres valg.</p>

Nr. 2	
Anbefalinger / mål	Udbyg samarbejdet mellem skole og vejledning.
Tegn	Lærerne og UU-vejlederne bruger naturligt hinanden som samarbejdspartner, der komplementerer hinanden i elevernes arbejde med uddannelsesparathed og afklaring.
Ledelse	<p>Skab forskellige fora, hvor lærere og vejleder går i dialog med eleverne omkring vejledningsaktiviteter, uddannelsesvalg og vejen dertil.</p> <p>Skab mulighed for at vejlederne deltager i skole/hjem samtalerne på 8. og 9. årgang.</p>
Tiltag Pæd. personale	<p>Brug elevernes lærings - erfaringer fra undervisningen, deres sociale liv på skolen og erhvervspraktikforløb i det obligatoriske emne "Uddannelse og Job".</p> <p>Skab forskellige fora, hvor lærere og vejleder sammen går i dialog med eleverne omkring vejledningsaktiviteterne, uddannelses- valget og vejen dertil.</p> <p>Afsæt tid til i fx et teammøde, at vejleder og lærerteamet kan tale om både de afklarede og de foreløbigt uafklarede elever.</p> <p>Lad vejleder deltage i skole/hjem samtaler på 8. og 9. årgang.</p> <p>Drøft på klassemøder med deltagelse af vejleder, sammenhængen mellem vejledningsaktiviteter og øvrige læringsforløb.</p>
Tiltag UU	<p>Brug elevernes lærings - erfaringer fra undervisningen, deres sociale liv på skolen og erhvervspraktikforløb i det obligatoriske emne "Uddannelse og Job".</p> <p>Skab forskellige fora, hvor lærere og vejleder sammen går i dialog med eleverne omkring vejledningsaktiviteterne, uddannelses- valget og vejen dertil.</p> <p>Afsæt tid til i fx et teammøde, at vejleder og lærerteamet kan tale om både de afklarede og de foreløbigt uafklarede elever.</p>

Nr. 3	
Anbefalinger / mål	Udbyg kontakten mellem forældre og vejleder.
Tegn	Forældrene er inddraget som betydningsfulde samarbejdspartnere i arbejdet med elevernes uddannelsesparathed og uddannelsesafklaring.
Ledelse	<p>Skab forskellige fora, hvor vejleder og forældre sammen og hver for sig drøfter og spørger interesseret ind til elevernes valg af uddannelse..</p> <p>Skab kontakten til forældre gennem deltagelse ved forældremøder, skole/hjem-samtaler eller via skriftligt informationsmateriale.</p>
Tiltag Pæd. personale	Inviter forældre sammen med deres børn til "Åbent-hus" dage og andre informationsaktiviteter omkring uddannelsesvalg.
Tiltag UU	<p>Inviter forældre sammen med deres børn til "Åbent-hus" dage og andre informationsaktiviteter omkring uddannelsesvalg.</p> <p>Skab forskellige fora, hvor vejleder og forældre sammen og hver for sig spørger interesseret ind til uddannelsesvalget.</p> <p>Skab kontakten til forældre gennem deltagelse i forældremøder, skole-hjem-samtaler eller via skriftligt informationsmateriale.</p>

Nr. 4	
Anbefalinger / mål	Styrk forberedelsen af og opfølgningen på alle vejledningsaktiviteter bl.a. introduktionskurser samt brobygnings- og erhvervspraktikforløb.
Tegn	Eleverne deltager aktivt og velforbereede i vejledningsaktiviteterne og får dem efterfølgende bearbejdet på en meningsfuld måde i forhold til uddannelsesvalg.
Ledelse	Skab gode forudsætninger for forberedelse af og opfølgning på alle vejledningsaktiviteter.
Tiltag Pæd. personale	<p>Fortæl eleverne, hvad de kan bruge erhvervspraktik, brobygning og andre vejledningsaktiviteter til, så de kender til formålet med de enkelte aktiviteter.</p> <p>Afsæt tid til, sammen med elever og evt. forældre at reflektere over, hvad eleverne har fået ud af de forskellige aktiviteter.</p> <p>Lad eleverne forberede sig gruppevis til erhvervspraktikforløb.</p> <p>Lad eleverne formidle deres oplevelser og overvejelser med hinanden og forældrene.</p>
Tiltag UU	<p>Fortæl eleverne, hvad de kan bruge erhvervspraktik, brobygning og andre vejledningsaktiviteter til, så de kender til formålet med de enkelte aktiviteter.</p> <p>Afsæt tid til, sammen med elever og evt. forældre at reflektere over, hvad eleverne har fået ud af de forskellige aktiviteter.</p> <p>Lad eleverne forberede sig gruppevis til erhvervspraktikforløb.</p> <p>Lad eleverne formidle deres oplevelser og overvejelser med hinanden og forældrene.</p>

Nr. 5	
Anbefalinger / mål	Sæt fokus på de forskellige roller vejleder, lærere og forældre spiller for overgangsprocessen mellem folkeskole og ungdomsuddannelse.
Tegn	Vejleder, lærere og forældre bidrager på hver deres område positivt og samstemt til elevernes uddannelsesafklaring.
Ledelse	Skab forudsætninger for at lærere, forældre og vejledere samstemt kan bidrage til elevernes uddannelsesafklaring.
Tiltag Pæd. personale	<p>Sæt vejlederens, lærerens og forældres rolle i forbindelse med overgangsprocessen i fokus ved:</p> <ul style="list-style-type: none"> - At alle parter får en forståelse for, at elevernes valg af ungdomsudd. ikke er en lineær proces, men derimod en hel vifte af sociale og identitetsmæssige processer, der spiller ind i valget. - Fælles opmærksomhed på at undervisning i "Uddannelse og Job", vejlednings - aktiviteter, karrierelærings- tilgange og forældresamtaler alle er betydningsfulde dele af valgprocessen og overgangen til ungdomsuddannelse. - Viden om, at elevens sociale liv med kammeraterne samt forældrenes kendskab til og mening om uddannelsernes indhold og status influerer kraftigt på elevernes valg- og overgangsproces.

Tiltag UU	<p>Fælles opmærksomhed på at undervisning i det obligatoriske emne "Uddannelse og Job" undervisning med karrierelæringstilgang, de forskellige vejledningsaktiviteter og forældrenes samtale med deres børn alle er betydningsfulde dele af valgprocessen og den gode overgang til ungdomsuddannelse.</p> <p>Viden om, at elevens sociale liv med kammeraterne samt forældrenes kendskab til og mening om uddannelsernes indhold og status influerer kraftigt på elevernes valg- og overgangsproces.</p> <p>Ved at afsætte tid til og opfordre til, at der bliver talt med eleverne om valgprocessen både i og uden for skolen på forskellig vis.</p>
------------------	---

Nr. 6	
Anbefalinger / mål	Inddrag elevernes oplevelse af uddannelsesvalget i planlægningen af vejledningsaktiviteterne, både vejledere og lærere.
Tegn	Eleverne oplever vejledningsaktiviteterne som relevante og meningsfulde i forhold til deres uddannelsesafklaring.
Ledelse	
Tiltag Pæd. personale	<p>Lad vejledningsaktiviteterne tage afsæt i hvilke behov eleverne giver udtryk for i relation til deres uddannelsesvalg.</p> <p>Lærere og UU-vejleder samarbejder om at lave classesamtaler og/eller fokusgruppesamtaler med eleverne om deres tanker og overvejelser i forbindelse med uddannelsesvalget.</p> <p>Lad uddannelsesparathedsvurderingen fungere som sammenhængende plan, fordi den er afgørende for, hvorvidt den enkelte elev skal have individuel vejledning eller kollektiv vejledning.</p> <p>Sæt fokus på at styrke samarbejdet mellem skole og UU-vejleder, så der kan tages hensyn til, at overgangen fra folkeskole til ungdomsuddannelse. – For nogle elever kan overgangen være særligt udfordrende fagligt, socialt og personligt.</p>

Tiltag UU

Lad vejledningsaktiviteterne tage afsæt i hvilke behov eleverne giver udtryk for i relation til deres uddannelsesvalg.

Lærere og UU-vejleder samarbejder om at lave klassesamtaler og/eller fokusgruppe samtaler med eleverne om deres tanker og overvejelser i forbindelse med uddannelsesvalget.

Sæt fokus på at styrke samarbejdet mellem skole og UU-vejleder, så der kan tages hensyn til, at overgangen fra folkeskole til ungdomsuddannelse.

– For nogle elever kan overgangen være særligt udfordrende fagligt, socialt og personligt.

Nr. 7	
Anbefalinger / mål	Styrk dialogen med eleverne og deres forældre om uddannelsesparathedsvurderingen, både vejledere og lærere.
Tegn	Elever, forældre og lærerteam forstår værdien bag udd. parathedsvurderingen og bruger den konstruktivt og handlingsanvisende i forhold til elevernes videre afklaring.
Ledelse	
Tiltag Pæd. personale	<p>Sæt tid af til at drøfte udd.parathedsvurderingen grundigt med både eleven og dennes forældre. For den enkelte elev kan overgangen have stor betydning for identiteten og selvbilledet.</p> <p>Sæt tid af til at tale med både parate og foreløbigt ikke-parate elever om deres vurdering, så de forstår, hvad vurderingen betyder, og hvad der ligger til grund for den.</p> <p>For de foreløbigt ikke-parate elever er det afgørende at være meget tydelig med hensyn til, hvad de skal arbejde med, og hvad skolen vil gøre for at hjælpe. Det bidrager til, at vurderingen kan blive konstruktiv og handlingsanvisende for både elev, forældre og lærerteamet.</p>
Tiltag UU	<p>Sæt tid af til at drøfte udd.parathedsvurderingen grundigt med både eleven og dennes forældre. For den enkelte elev kan overgangen have stor betydning for identiteten og selvbilledet.</p> <p>Sæt tid af til at tale med både parate og foreløbigt ikke-parate elever om deres vurdering, så de forstår, hvad vurderingen betyder, og hvad der ligger til grund for den.</p> <p>For de foreløbigt ikke-parate elever er det afgørende at være meget tydelig med hensyn til, hvad de skal arbejde med, og hvad skolen vil gøre for at hjælpe. Det bidrager til, at vurderingen kan blive konstruktiv og handlingsanvisende for både elev, forældre og lærerteamet.</p>

Elementer i uddannelsesparathedsvurderingen

Faglige forudsætninger

- Vurderes på baggrund af standpunktskarakterer

De personlige forudsætninger

- Motivation for uddannelse og lyst til læring
- Selvstændighed, herunder at eleven tager initiativ til opgaveløsning
- Ansvarlighed, herunder at eleven er forberedt til timerne
- Mødestabilitet, herunder rettidighed og mødestabilitet
- Parathed til valg af ungdomsuddannelse

De sociale forudsætninger

- Samarbejdsevne, herunder at eleven kan løse opgaver sammen med andre
- Overholde fælles aftaler og bidrage positivt til fællesskabet
- Respekt, herunder at udvise forståelse for andre mennesker
- Tolerance, herunder at kunne samarbejde med andre, der er anderledes end én selv

De praksisfaglige forudsætninger

- Praktiske færdigheder og kreativitet
- Arbejdskendskab, arbejdspladsfærdigheder og virkestrang
- Værkstedsfærdigheder
- Færdigheder i at kunne skifte perspektiv mellem del og helhed
- Færdigheder i at kunne anvender teorier i praksis

Den obligatoriske projektopgave i 9. Klasse

Udgangspunktet skal være, at projektopgaven har et tydeligt praksisfagligt element. Projektarbejdet og produkterne skal leve op til et eller flere af kriterierne i den praksisfaglige dimension i uddannelsesparathedsvurderingen. Projektopgaven skal dermed i højere grad bidrage til grundlaget for lærernes vurdering af elevernes praksisfaglighed i uddannelsesparathedsvurderingen.

Fra: Aftale om styrket praksisfaglighed i folkeskolen, juni 2018

Tema 3:

Samarbejde og undervisningsforløb, der fremmer den gode overgang

Anbefalinger/Mål til temaet

1. Tilrettelæg undervisningsforløb, der kombinerer teori og praksis i fagene.
2. Giv eleverne mulighed for at bruge hinanden som sparringspartner før, under og efter vejledningsaktiviteter.
3. Uddannelsesinstitutionerne og øvrige samarbejdspartnere samarbejder med folkeskolen om at understøtte elevernes læring og trivsel.
4. En styrket kommunal forankring af arbejdet med overgangen til ungdomsuddannelserne.
5. Styrker samarbejdet med virksomheder og ungdomsuddannelser med et særligt fokus på erhvervsuddannelserne.

Anbefalingerne/målene er udfoldet med tegn og tiltag for henholdsvis ledelse, det pædagogiske personale og UU i nedenstående skemaer. Fra side ...

Opmærksomhedspunkter i samarbejdet mellem skole-virksomhed og ungdomsuddannelse

- At der er en gensidig ledelsesmæssig opbakning til samarbejdet.
- God forventningsafstemning mellem alle parter.
- Løbende fælles evaluering af forløbet.
- At skolens samarbejdspartner ikke altid har en pædagogisk uddannelse, hvilket kan betyde forskellige dagsordner og interesser.
- At der kan være store kulturelle forskelle mellem uddannelsesinstitutionerne og virksomheder.
- At netværk og gode relationer er den største udfordring for at etablere samarbejdet.

På baggrund af: Minianalyse om skole/virksomhedssamarbejde, LO Hovedstaden, 2016

Nr. 1	
Anbefalinger / mål	Tilrettelæg undervisningsforløb, der kombinerer teori og praksis i fagene.
Tegn	Andelen af undervisningsforløb, der kombinerer teori og praksis bliver større. Der er større ligestilling mellem teoretiske og praksisfaglige elementer i uv.
Ledelse	Introducer perspektiverne i og mulighederne for undervisningsforløb, der kombinerer teori og praksis for hele lærergruppen eller for relevante team i lærergruppen gerne med eksterne oplægsholdere fra relevante samarbejdspartnere. Faciliter et arbejde i lærergruppen eller i relevante team, hvor der undersøges og klargøres, hvilke forløb.
Tiltag Pæd. personale	Tilrettelæg tiltag, der kombinerer teori og praksis som fx: Undervisningsforløb, der enten foregår som selvstændige forløb i folkeskolen eller som forløb i samarbejde med en ungdomsuddannelse og /eller en erhvervsvirksomhed. Læs mere her: Ex. på undervisningsforløb
Tiltag UU	Støt op omkring skolernes arbejde med at etablere samarbejde med ungdomsuddannelser og virksomheder med henblik på at udvikle undervisningsforløb, der både kombinerer teori og praksis og give kendskab til fagligheden på den valgte ungdomsuddannelse.

Erfaringer viser, at en praksisfaglig didaktik indeholder flg. elementer:

- Udgangspunktet er løsning af konkrete opgaver i undervisningen
- Produktorientering; der skabes et produkt, der kan anvendes
- Fokus på innovation og nye måder at arbejde på
- Oplæring i og træning af håndværksmæssige færdigheder
- Elevstyring og elevansvar for processen eller dele heraf
- Sammenhængende arbejdsproces fra stillet opgave til færdigt produkt
- Aktiviteter, der skaber oplevelser, som foregår både i og uden for skolen, og som fx. inddrager virksomheder , interesseorg. og ungdomsuddannelser.

Fra projektet: "Øg elevernes valgparathed" 2017/18 - et samarbejde mellem 5 kommuner

Nr. 2	
Anbefalinger / mål	Giv eleverne mulighed for at bruge hinanden som sparringspartner før, under og efter vejledningsaktiviteter.
Tegn	Eleverne oplever større tryghed i forbindelse med valget og overgangen til ungdomsuddannelse ved at spejle sig i hinanden.
Ledelse	Skab netværk og relationer for etablering af fora på tværs af folkeskole og ungdomsuddannelse, der giver eleverne mulighed for at bruge hinanden.
Tiltag Pæd. personale	<p>Etabler fora både på tværs af folkeskole og ungdomsuddannelse, hvor eleverne "tvinges" til at gøre noget aktivt sammen, så de lærer hinanden at kende.</p> <p>Skab mulighed for at elever, der kommer fra samme folkeskole, og skal på samme udd. , arbejder sammen, hvor det er relevant. At de får øje på hinanden, danner netværk og evt.aftale besøger deres kommende ungdomsuddannelse inden sommerferien.</p> <p>Etablér forskellige fora, hvor eleverne reflekterer sammen over vejledningsaktiviteterne.</p>
Tiltag UU	<p>Etabler fora både på tværs af folkeskole og ungdomsuddannelse, hvor eleverne "tvinges" til at gøre noget aktivt sammen, så de lærer hinanden at kende.</p> <p>Skab mulighed for at elever, der kommer fra samme folkeskole, og skal på samme udd. , arbejder sammen, hvor det er relevant. At de får øje på hinanden, danner netværk og evt.aftale besøger deres kommende ungdomsuddannelse inden sommerferien.</p> <p>Etablér forskellige fora, hvor eleverne reflekterer sammen over vejledningsaktiviteterne.</p>

Nr. 3	
Anbefalinger / mål	Uddannelsesinstitutionerne og øvrige samarbejdspartnere samarbejder med folkeskolen om at understøtte elevernes læring og trivsel.
Tegn	Der er synlige tegn på, at der er flere tværfaglige forløb og samarbejder mellem de parter, der kan bidrage til elevernes læring og trivsel.
Ledelse	Gør samarbejdet gensidigt forpligtende ved at skoler sammen med samarbejdspartnere ungdomsuddannelser, organisationer, foreninger eller virksomheder søger projektmidler til fælles projekter. <i>Fx:</i> <i>Udvikling af fælles forløb</i> <i>Fremme af den gode overgang</i> <i>Udvikling af faglige netværk</i> <i>Udvikling af praksisfaglige - og talentforløb.</i>
Tiltag Pæd. personale	
Tiltag UU	

Praksisbaseret undervisning

Der findes ikke en entydig definition på praksisbaseret undervisning, men der henvises til en undervisningspraksis, der giver eleverne færdigheder i at kunne anvende teori i praksis, udvikle mere praktiske og kreative kompetencer samt udvikle et arbejdskendskab og konkrete arbejdspladsfærdigheder. Samlet set skal den praksisbaserede undervisning i udkolingen bidrage til at give eleverne kendskab til det omgivende samfund samt give dem konkret viden og praktisk erfaringer med, hvordan det, de lærer i skolen, kan bruges videre i uddannelse og job.

Effekter af praksisbaseret undervisning

- Styrker overgangen til erhvervsuddannelse, da det fremmer elevernes progression i forhold til tilegnelsen af færdigheder og parathed i forhold til at vælge og påbegynde en erhvervsuddannelse.
- Bidrager til at undervisningen i grundskolen opleves mere relevant og brugbar for eleverne. Den praksisbaserede undervisning bidrager således med en anvendelsesorientering, der understøtter elevernes opfattelse af relevans og mening med det, der foregår i skolen. Dette hænger positivt sammen med elevernes motivation samt overgang til erhvervsuddannelse.
- Styrker elevernes fastholdelse af uddannelsesvalg og minimerer risikoen for fravalg og omvalg.
- Større ligestilling i elevernes valg mellem en gymnasial og en erhvervsuddannelse.

På baggrund af: Styrket søgning til og gennemførelse af EUD, Rambøll, marts 2018

Nr. 4	
Anbefalinger / mål	En styrket kommunal forankring af samarbejdet omkring overgangen til ungdomsuddannelserne.
Tegn	Tegn på opnåelse af lokale og nationale målsætninger samt formålet med strategien.
Ledelse	
Tiltag Pæd. personale	
Tiltag UU	Følg eleverne tættere de første 3 måneder på ungdomsuddannelsen med henblik på fastholdelse og sikring af en god overgang.

Nr. 5	
Anbefalinger / mål	Styrker samarbejdet med virksomheder og ungdomsuddannelser med et særligt fokus på erhvervsuddannelserne.
Tegn	Eleverne oplever at der er en sammenhæng mellem det, de oplever på virksomhederne, i uddannelsesregi og det, der arbejdes med i skolen.
Ledelse	Etablér mulighed for, at der prioriteres og følges op på, hvordan de enkelte teams arbejder med skole/virksomhed & ungdomsuddannelses-samarbejder.
Tiltag Pæd. personale	Skab fora i klassen, hvor eleverne drøfter læringspunkter fra samarbejder. Lad eleverne lave skriftlige eller mundtlige oplæg, som de præsenterer for hinanden, som en del af videndelingen.
Tiltag UU	Inddrag elevernes erfaringer med samarbejdet i planlægning, udførelsen og evalueringen i vejledningen og/eller i det obligatoriske emne; "Uddannelse og Job".

Hjælpeværktøjer

Samarbejde og undervisningsforløb, der fremmer den gode overgang

Med afsæt i strategien skal skolerne udarbejde en lokal handleplan for, hvordan de arbejder med den gode overgang. På den enkelte skole er det skoleledelsen, der har ansvaret for at udarbejde planen. Den skal laves i samarbejde med en eller flere relevante ressourcepersoner og den/de uddannelsesvejleder(e), der er knyttet til skolen.

Alle 3 temaer i strategien skal indgå i handleplanen, ligesom der skal udarbejdes en overordnet plan for, hvilke tegn, der skal være i fokus i hvert af de 3 implementerings år frem til 2024.

Handleplanen evalueres årligt og den danner grundlag for om den overordnede plan skal justeres.

Nedenfor kan hentes eksempler på, hvordan det kan gøres:

[Hjælpeværktøj til handleplan med eksempler](#)

[Hjælpeværktøj til handleplan](#)

Når handleplanerne skal udarbejdes og virke i praksis kan det være vigtigt at se på, hvorvidt og hvordan organisationen kan løfte opgaven. Er der brug for at lave en analyse af opgaven og er der brug for kompetenceudvikling?.

Nedenstående værktøjer kan med fordel bruges til den opgave:

[SWOT analyse værktøj til implementeringen](#)

[Skabelon til implementering](#)

3 overordnede drivkræfter for implementeringen

- Kompetenceudvikling
- Organisatorisk understøttelse
- Ledelse

Disse drivkræfter skal sikre, at vi komme "hele vejen" rundt i processen. Drivkræfterne er gensidigt afhængige af hinanden og skal understøtte implementeringen.

Al erfaring viser, at en implementering mislykkes, hvis man kun sætter fokus på ét eller to af elementerne.

Fra strategien; Den gode overgang mellem folkeskole og ungdomsuddannelse, 2020

Værktøjer til download

Samlet oversigt over værktøjer, der er udviklet til strategiens temaer

Strategi og handlingskatalog

[Strategien for den gode overgang mellem folkeskole og ungdomsuddannelse](#)

[Handlingskatalog](#)

[PP - Release på strategien](#)

Handleplan - og Implementeringsværktøjer

[Årshjul for implementeringen](#) - en grafisk oversigt

[Procesguide for implementeringen](#) - til skoleleder, UU-Vejle og U&L

[Rammer for samarbejdet](#) - mellem UU-Vejle, skole og U&L

[Tomt årshjul](#) - til skolerne arbejde

[Skolen set udefra](#) - en tegning til inspiration i drøftelser om tiltag og eksekvering.

Hvad vil vi gerne, der skal ske og ses indefra og udefra?

[Skabelon til formøde](#) - en guide til første møde med vejleder, ressourcepersoner

[Guide til kortlægning](#) - indhentning af data

[SWOT-analyse til implementering](#) - et værktøj til afdækning af styrker, begrænsninger osv.

[Guide til netværksmøde](#) - skolernes netværk, hvor handle- og implementeringsplan drøftes

[Hjælpeværktøj til skolerne](#) - til udarbejdelsen af handleplan

[Hjælpeværktøj til skolerne med eksempler](#) - handleplanen

[Implementeringsværktøj](#) - til afdækning af kompetenceudvikling og organisatorisk understøttelse

[Kompendie](#) - det samlede værktøj

Tema 1:

Vejledning, brobygning og erhvervspraktik

Vejledning

film om karrierelæring

Brobygning og Erhvervspraktik

[Skema til refleksion](#) - refleksion over udbytte af *brobygning og erhvervspraktik*

Erhvervspraktik

[Dilemmakort til drøftelse af erhvervspraktik](#) - før erhvervspraktik - lærerens sæt.

[Dilemmakort til drøftelse af erhvervspraktik](#) - før erhvervspraktik - elevernes sæt.

[Information om erhvervspraktik](#) - til eleverne

[Elevark til evaluering af erhvervspraktik](#)

[Praktikaftale - en vejledning](#)

[Lærervejledning til erhvervspraktik](#)

[Obligatorisk praktik for 8. klasse](#) - forberedelse af erhvervspraktikken

Tema 2:

Uddannelsesparathed

Kriterier for vurderingen af uddannelsesparathed

Udfordringer omkring uddannelsesparathed - værd at læse

Tema 3 :

Samarbejde og undervisning der bidrager til den gode overgang

Til skole/virksomhedssamarbejder

[Plakat til virksomhedssamarbejde](#) - en tegning til ophæng mm.

[William med kompetencerne - 21. århundrede](#) - en tegning til ophæng mm.

Hent information og vejledning til skolens opgave her: [Værdien af læring på tværs](#) - en folder

Hent information til virksomhederne her: [Værdien af arbejde sammen med skolerne](#) - en folder

[Hvad er den gode fortælling for skolerne?](#) - skabelon til skole/virksomhedssamarbejdet.

[Hvad er den gode fortælling for virksomheden?](#) - skabelon til virksomhedens fortælling.

[Indledende overvejelser omkring skole\(virksomhedssamarbejdet](#) - spørgeguide til virksomheden

[Samarbejdsaftale mellem skole og virksomhed](#) - en kontrakt til underskrift

[Dagsorden til planlægning af skole/virksomhedssamarbejde](#) - en skabelon / huskeliste

[Brevpapir til skole/virksomhedssamarbejde](#) - et master

[Nøglen til et netværk](#)- en tegning til illustration og baggrund for dialog

Undervisningsmaterialer

[Industri Fantasi](#) - et undervisningsmateriale til mellemtrinnet om industrien

[Dialogspil til overbygningen](#) - til elev/lærer drøftelse omkring særligt erhvervsuddannelser og job

Samarbejder med ungdomsuddannelserne

[Værd at vide](#) - en oversigt over nogle af de samarbejder vi har / har haft

[Ex. der understøtter strategiens hensigt](#) - lærer/lærer uv. elev/elev uv. etc.

Opsamling

- *Release på strategien: [her](#) - en videogennemgang*
- *Handle og implementeringsplan: [her](#) - en kort videogennemgang*
- *Kompendium: [her](#) - en kort videogennemgang*
- Alle materialer, der er udviklet til strategien er med i kompendiet, og der vil løbende komme nye værktøjer til efterhånden, som vi får forankret strategien på skolerne og udvidet samarbejdet med ungdomsuddannelserne.
- U&L udgiver hver måned et nyhedsbrev, som henvender sig til skolelederne, og når det er relevant til ledelsesniveauet på ungdomsuddannelserne.
- Den PP, der er lavet til en præsentation af strategien kan hentes her: [strategien](#)
Den kan frit bruges / redigeres, så den passer til den enkelte skole, forældreinformation, SBK arbejdet etc.
- Mange af de videnskabelige studier, rapporter og artikler som er afsættet for strategien er samlet i en mappe og kan hentes her: [her](#)
- De undervisningsforløb, aktiviteter etc., der udvikles undervejs i implementeringsperioden deles, når og hvor det er relevant. Det vil fremgå af nyhedsbrevene

Litteraturliste

Rekruttering og fastholdelse af unge på ungdomsuddannelserne i Vejle Kommune, undersøgelse af Jesper Lilhauge Læborg, VIFIN 2007

Strategi for flere unge i erhvervsuddannelse, Horsens Kommune 2017-2020, Horsens Kommune, Uddannelse og arbejdsmarked

Køn og uddannelsesvalg i 9. klasse, Unges veje mod ungdomsuddannelse, EVA, 2019

Vejledning til studievalgportfolio, elever og forældre, Børne- og Undervisningsministeriet, oktober 2019, ISBN: 978-87-603-3147-3 (webudgave)

Vejledning til studievalgportfolio, vejledere og lærere, Børne- og Undervisningsministeriet, oktober 2019,

Praksisfaglighed i folkeskolen, Erfaringer fra projekt og elevernes valgparathed, Kommunernes Landsforening, marts 2019

Vurdering af elevernes personlige, sociale og praksisfaglige forudsætninger, værktøj og inspiration, Undervisningsministeriet, maj 2018

Praksisfaglighed i fag, emner og vejledning, Undervisningsministeriet, juni 2018

Meebook.dk, Læringsplatform og elevplansværktøj, Kap. 1-12.

Samarbejde mellem udskoling og ungdomsuddannelserne, Kommunernes Landsforening, 2016

Uddannelsesvalg, vejledning og karrierelæring i et ungeperspektiv, Centrale konklusioner fra følgeforskningsprojektet 'Fremtidens Valg og Vejledning, Tilde Mette Juul, Mette Pless og Noemi Katznelson, CEFU 2016

Styrket søgning til og gennemførelse af EUD, Rambøll, marts 2018

Aftale om styrket praksisfaglighed i folkeskolen, juni 2018

Uddannelsesparathed Vejledning om processerne ved vurdering af uddannelsesparathed (UPV) og ansøgning til ungdomsuddannelserne (4. udg.), Børne- og Undervisningsministeriet, oktober 2019

Godt på vej – mod uddannelse og job, Kommunernes Landsforening, 1. oplag 2017

Viden om; Overgange mellem grundskole og ungdomsuddannelse, Danmarks Evalueringsinstitut og Undervisningsministeriet 2017

6 råd til en god overgang mellem grundskole og ungdomsuddannelse, Danmarks Evalueringsinstitut, april 2018

Fra folkeskole til ungdomsuddannelse, Inspirationsmateriale, Kommunernes Landsforening, 2016

Bedre veje til ungdomsuddannelse, delopgave 2, Danmarks Evalueringsinstitut, Det nationale Forskningscenter for velfærd, Det nationale institut for kommuners og regioners analyse og forskning, 2016

Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser i fremtiden, Undervisningsministeriet 2018

Indsatser til at øge søgning til og gennemførelse af EUD, Rambøll Quartz, 2018

Lærerkommissionens rapport, Lærerkommissionen, december 2019

Udsyn i indskolingen, Kommunernes Landsforening, Århus Universitet, Danmarks Lærerforening, VIA University College, 1. oplag 2016

Samarbejde mellem erhvervsskoler og folkeskoler, Dansk erhvervsskoler- og gymnasier, Lederne, maj 2017

Idékatalog; Virksomheders samarbejde med folkeskolen, SMVDanmark – det nye håndværksråd, marts 2017

Skolers arbejde med at forberede elever til ungdomsuddannelse, Danmarks Evalueringsinstitut, 2015

Uddannelsesvalg i 9. klasse – Unges vej mod ungdomsuddannelse, Danmarks Evalueringsinstitut, 2019

Unges oplevelse af uddannelsesvalg og vejledning i 9. klasse - Unges vej mod ungdomsuddannelse, Danmarks Evalueringsinstitut, 2018

Åben Skole – en kortlægning af skolernes samarbejde med omverdenen, Danmarks Evalueringsinstitut, august 2017

Minianalyse om skole-virksomhedssamarbejde. En kortlægning af erfaringer, muligheder og udfordringer i forhold til samarbejde, Region Hovedstaden, LO Hovedstaden, november 2016

Bedre veje til ungdomsuddannelse – anbefalinger til regeringen, Ekspertgruppen om bedre veje til en ungdomsuddannelse, februar 2017

Unges veje mod ungdomsuddannelserne, Mette Pless og Noemi Katznelson, april 2007

Synet på ungdomsuddannelserne blandt unge i 9. klasse Unges veje mod ungdomsuddannelse, Danmarks Evalueringsinstitut, 2019.

Undervisningspraksis i udskolingen, Danmarks Evalueringsinstitut, 2020.